

Céline Voyage au bout de la nuit

Die oorlogen, hoe dat gaat, het gevoel, ik ken het niet. Soms, in films, zie je mariniers landen, onverschrokken, gebukt onder een kogelregen, rennen ze dat strand op. Velen sneuvelen, maar de aandacht gaat naar degene die het wel haalt... het beeld is moedig voorwaarts, op naar de overwinning. Zal het zo gegaan zijn? Wie weet.

Feit is dat Louis Ferdinand Céline in *Voyage au bout de la Nuit* een andere realiteit neerzet. Zijn alter ego Bardamu zit op een terras, ziet de massa voorbij rennen, wapperende vlaggen, het is oorlog. De roes van de massa sleept hem mee, hij meldt zich aan voor het leger. Eenmaal bij bewustzijn is het schrikken. Het geweld is zinloos en angstaanjagend, Bardamu bekeert zich tot de lafheid. Overleven, dat is het doel. In de loopgraven, het dondert en tiert, achter hem schreeuwt een officier dat ze ten aanval moeten trekken, maar iedereen blijft liggen, in een plas van stront en pis, het resultaat van de angst.

Even later, – Bardamu vraagt zich af: waarom is de kapitein stil?, – ziet hij achter hem het hoofd gescheiden van de romp liggen, in een plas bloed. Bardamu wil weg en uit pure wanhoop meldt hij zich aan als vrijwilliger voor een *mission impossible* te paard door de linies. Hij wordt getroffen, mag revalideren in Parijs en krijgt een onderscheiding. In zijn ogen een fantastisch resultaat, meer kans bij de vrouwen en weg van het front. Het verhaal gaat verder met een tocht door Afrika en de vs.

Saillant detail, Céline heeft gevochten in de Eerste Wereldoorlog en was een onderscheiden oorlogsinvalide. Een status die hij na zijn veroordeling voor zijn antisemitisch verleden als excuus gebruikt. In de jaren vijftig jammert en klaagt hij: 75% invalide, altijd suizen zijn oren en wat krijgt hij ervoor terug, hoon en haat.

Nee, dat heeft niks met zijn antisemitisme te maken. De mensen zijn slecht. Vrouwen roddelen, mannen rennen achter het recht van de overwinnaar aan, enkel en alleen om hem te vertrappen, voor de kick. Dit is het zelfmedelijden van de man die in 1941 in een ingezonden brief de vraag stelde wanneer de bezetter eindelijk eens wat aan het jodenprobleem zou gaan doen.

Op Louis Ferdinand Céline valt dus best wat aan te merken. Toch heeft hij, in ieder geval wat mij betreft, het mooiste boek over de Eerste Wereldoorlog geschreven. Waarom? Ach, de inhoud, de feiten, die ken ik wel... het is het deuntje dat het verhaal bij de werkelijkheid brengt.

